

Artikelsgewijze toelichting

Daar waar geen toelichting is gegeven, wordt het artikel en/of lid voldoende duidelijk geacht.

Artikel 1

Onderdeel d 'grondslag' betreft de door de rijksoverheid in artikel 5 van beide wetten als zodanig geformuleerde en opgenomen normuitkering voor de toepasselijke leefvorm en leeftijdscategorie. De in artikel 5 van beide wetten vermelde uitkeringen vormen netto-bedragen, die identiek zijn aan die in de thans geldende Wet werk en bijstand (WWB). Als gevolg van de indertijd door wetgever bij de totstandkoming van beide inkomensregelingen onderscheiden plaats tussen de sociale verzekeringen en de toenmalige Algemene Bijstandswet - zie voor meer informatie de algemene toelichting - is echter, analoog aan die in de sociale verzekeringen, gekozen voor een bruto-netto versterkingssystematiek. Voorgaande betekent dat waar in de verordening een maatregel een verlaging in de vorm van een toe te passen percentage – zie artikel 2 lid 1 - van de grondslag betreft deze verlaging derhalve over de bruto-uitkering inclusief een vakantiegeldreservering van 8% toegepast wordt. Deze gekozen werkwijze correspondeert met de werkwijze zoals die in het tot 1 januari 2010 landelijk geldende Maatregelenbesluit Abw, IOAW en IOAZ¹ voorgeschreven was en met die waarop tevens de geautomatiseerde uitkeringsadministratiesystemen gebaseerd zijn. In dit kader is nog belangrijk te melden dat de verlaging altijd wordt toegepast over de van toepassing zijnde grondslag exclusief eventuele te verrekenen inkomsten uit of in verband arbeid dan wel uit vermogen. De verlaging wordt derhalve eerst in mindering gebracht op de grondslag, waarna eventuele inkomsten met de resterende uitkering verrekend worden. Ook de blijvende of tijdelijke weigering naar de mate waarin inkomen uit of in verband arbeid verworven zou kunnen zijn - zie artikel 2 lid 2 - als andere vorm van maatregel vindt plaats over bovenvermelde grondslag en volgens bovenvermelde werkwijze plaats. Voor nadere informatie over het begrip 'maatregel' in onderdeel f wordt verwezen naar wat onder het kopje 'de term maatregel' vermeld is in de algemene toelichting. De algemene toelichting, als ook de toelichting op artikel 2 en artikel 10 verschaffen nadere informatie over verlaging en de blijvende en tijdelijke weigering.

Artikel 2

Onderhavig artikel, dat gebaseerd is op de tekst van artikel 20 van beide wetten, geeft aan bij welke verwijtbare gedragingen een of meerdere maatregelen worden opgelegd. Lid 1 ziet toe op een maatregel in de vorm van een *verlaging van de uitkering* als bedoeld in artikel 20 lid 2 IOAW en artikel 20 lid 1 IOAZ. Beide leden van deze artikelen bepalen dat het college de uitkering verlaagt overeenkomstig de gemeentelijke verordening bij het niet of niet voldoende nakomen van de in deze leden vermelde verplichtingen en verwijtbare gedragingen. Uit de wettelijke formulering ('*verlaagt...*') vloeit voort dat bij een geconstateerde schending of verwijtbare gedraging het college *verplicht* is de uitkering te verlagen conform de daarover in verordening vastgelegde regels. Het betreft een verlaging van *tijdelijke duur*, zo kan indirect afgeleid worden uit de formulering van andere leden van artikel van beide wetten en uit de verwijzing naar het - identiek geformuleerde - maatregelenkader in de WWB in de memorie van toelichting van de wet BUIG.

¹ Door de wetgever zijn bij de inwerkingtreding van de Wet BUIG abusievelijk de op artikel 20 IOAW en IOAZ bepalingen betreffende de categorieën en de verlagingpercentages in het Maatregelenbesluit Abw, IOAW en IOAZ per 1 januari 2010, in plaats van 1 juli 2010, ingetrokken. Als gevolg hiervan was in de betreffende periode een maatregeloplegging conform landelijke genormeerde percentages en duur niet (meer) mogelijk.

De toe te passen verlagingen voor de in lid 1 vermelde verwijtbare gedragingen zijn nader geregeld in de artikelen 7, 9, 12, 13, 15, 16, 17 en 18.

Voor achtergrondinformatie over de verlaging van de uitkering wordt verwezen naar paragraaf <7.> van de algemene toelichting.

Lid 2 heeft betrekking op een maatregel in de vorm van een *tijdelijke of blijvende weigering van de uitkering naar de mate waarin uit of in verband arbeid inkomen verworven zou kunnen zijn* als bedoeld in artikel 20 lid 1 IOAW en artikel 20 lid 2 IOAZ.

Daar beide leden bepalen dat het college de uitkering 'kan' weigeren, betreft het derhalve een wettelijke bevoegdheid. Dit impliceert dat, indien de gemeenteraad het college de bevoegdheid tot weigering wil verlenen, de gemeenteraad het gebruikmaken van die bevoegdheid in de verordening dient vast te leggen. Lid 2 drukt uit dat deze bevoegdheid verleend wordt en dat het college de uitkering weigert bij verwijtbare werkloosheid (onderdelen a en b) en het verwijtbaar na te laten algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden dan wel niet verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid (onderdelen c en d). De weigering voor deze verwijtbare gedragingen is nader geregeld in de artikelen 10 en 11. Voor achtergrondinformatie over de weigering van de uitkering wordt verwezen naar de paragrafen <8. tot en met 12.> van de algemene toelichting.

Evenals in de algemene toelichting zal in het vervolg van deze artikelsgewijze toelichting niet meer bovengenoemde omschrijving van 'weigering van de uitkering naar de mate (...)', maar die van '*gehele of gedeeltelijke weigering van de uitkering*' gebruikt worden. Zoals in de algemene toelichting aangegeven betekent een verlaging van de grondslag ter hoogte van het verloren inkomen dan wel niet aanvaarde inkomen van een *voltijd baan* waarmee volledig in bestaan voorzien kon c.q. voorzien had kunnen worden, altijd een verlaging van 100%, hetgeen neerkomt op een *gehele weigering* van de uitkering. In geval van een inkomen uit een *deeltijd baan* van bijv. € 500,00 wordt de grondslag verlaagd met een zelfde bedrag, wat derhalve neerkomt op een *gedeeltelijke weigering* van de uitkering.

Artikel 3

Op grond van de in dit artikel opgenomen 3 criteria kan, naast het opleggen van de genormeerde standaardmaatregel, mits goed gemotiveerd in rapport, advies en beschikking, een matiging dan wel verzwaring van de standaardmaatregel plaatsvinden.

Artikel 4

Als de burger een gedraging niet verweten kan worden, is een maatregel niet op zijn plaats. Dit is vastgelegd in lid 3 van artikel 20 van beide wetten en voor de duidelijkheid expliciet opgenomen in onderhavig artikel (lid 1).

Bestaat er, zoals vermeld in de toelichting op artikel 2, een verplichting een maatregel op te leggen, absoluut kan die verplichting echter nooit zijn. Er kunnen namelijk dringende redenen zijn om geheel of gedeeltelijk van het opleggen van een maatregel af te zien. Dringende redenen kunnen slechts gelegen zijn in de onaanvaardbaarheid van de gevolgen die een maatregel voor een burger heeft. Er is dus al op grond van de in de toelichting van artikel 3 genoemde criteria geoordeeld dat een maatregel van dat percentage en die duur opgelegd dient te worden, toch kan er echter zo iets bijzonder en uitzonderlijk aan de hand zijn dat afwijking daarvan gerechtvaardigd is. Het gaat daarbij om incidentele gevallen, gebaseerd op een individuele afweging van alle relevante omstandigheden. Het is niet mogelijk deze grond algemeen of categoriaal toe te passen. De omstandigheden kunnen zowel van materiële als van immateriële aard zijn. Voor zover bij materiële omstandigheden gedacht wordt aan een zeer belabberde financiële situatie, dient in dat kader meegewogen te worden dat iedere burger in principe de bescherming van de beslagvrije voet heeft. Het enkele feit dat door de

maatregel de draagkracht tot onder het bestaansminimum daalt, levert dan ook geen dringende reden op (lid 2 en 3).

Lid 4 is gebaseerd op de wettelijke bepaling om in de aangegeven situaties af te zien van een maatregel als bedoeld in artikel 20 lid 4 IOAW en IOAZ. Voor achtergrondinformatie over dit lid wordt verwezen naar paragraaf <13.> van de algemene toelichting.

De bepaling is van belang bij het overwegen van een maatregel op grond van artikel 10 en 11 van de verordening. Het lid is in feite de tegenhanger van artikel 2 lid 2 onder a en b, welke als gevolgd gelezen en begrepen moet worden: elke beëindiging van de arbeidsovereenkomst op initiatief van de werkgever, anders dan ontslag op grond van een dringende reden als bedoeld in artikel 768 Burgerlijk Wetboek, kan niet aangemerkt worden als verwijtbare werkloosheid van de zijde van de werknemer. Wanneer een werknemer zich in een dergelijk geval niet juridisch verzet tegen dan wel akkoord gaat met de beëindiging van het dienstverband, is er geen sprake van een gedraging die bijgedragen heeft aan zijn werkloosheid. Daar van verwijtbaar gedrag noch nalatig handelen sprake is, is er geen aanleiding een maatregel op te leggen.

Lid 5 en 6 geven regels binnen welke (maximum)termijn na de constatering en/of het voordoen van een verwijtbare gedraging een maatregel opgelegd kan worden.

Artikel 5

In dit artikel zijn - voor de duidelijkheid en voor de volledigheid - de verplichtingen zoals genoemd in artikel 37 van beide wetten opgesomd, die, rekening houdend met de specifieke situatie en omstandigheden van de rechthebbenden, toch het uiteindelijke doel van beide inkomensregelingen tot uitdrukking brengen: werk, waar mogelijk, gaat boven uitkering. Waar dat laatste aan de orde is, dient de rechthebbende burger, gelet op zijn situatie en (on)mogelijkheden, er naar te streven weer - geheel of gedeeltelijk - in eigen levensonderhoud te voorzien. Daartoe wordt een aantal verplichtingen opgelegd die moet leiden tot (her)inschakeling in het arbeidsproces.

Het niet (voldoende) nakomen of schenden van deze arbeidsinschakelings- en re-integratieplicht leidt in beginsel tot het opleggen van een maatregel op grond van artikel 2 lid 1 onder b.

Artikel 6

In onderhavig artikel is het niet (voldoende) nakomen van de in artikel 5 vermelde arbeids- en re-integratieverplicht geconcretiseerd in de meest voorkomende gedragingen. Zoals uit de zinsnede 'in ieder geval' in de aanhef blijkt, is echter geen limitatieve opsomming beoogd.

De vermelde gedragingen onder a tot en met g zijn grotendeels ontleend aan het voormalige - landelijk geldende - Maatregelenbesluit Abw, IOAW en IOAZ.

De gedragingen onder h tot en met k zijn de gedragingen zoals vermeld in artikel 2 lid 2 - zie toelichting aldaar voor nadere informatie.

Bij de gedraging onder j is ook opgenomen 'waaronder begrepen het niet meewerken aan bemiddeling naar een beschikbare dienstbetrekking'. Reden voor deze vermelding is dat 'door eigen toedoen niet verwerven van arbeid' in de jurisprudentie - die op dit punt vrijwel geheel onder de WWB gevormd is - soms wordt uitgelegd als weigering van een direct, concreet en passend aanbod. Daaronder zou derhalve niet de situatie vallen wanneer het UWV Werkbedrijf (onderdeel van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen; tot 1 januari 2009 het Centrum voor Werk en Inkomen) of een andere instantie een burger wil bemiddelen naar een concrete baan, doch deze weigert hieraan medewerking te verlenen. Gezien de ernst van de gedraging, te weten de burger stroomt door zijn handelwijze niet uit naar arbeid, kan deze gedraging worden gelijkgesteld met het weigeren van een concreet aanbod.

Onder de onder j genoemde gedraging is tevens de weigering tot deelname aan een specifiek arbeidstoeleidingsproject toegevoegd. Daarmee wordt bedoeld op het huidige 'Werkatelier' of mogelijke soortgelijke projecten in de toekomst.

Artikel 7

Dit artikel regelt het opleggen van een maatregel in de vorm van een verlaging van de uitkering voor de in artikel 6 vermelde verwijtbare gedragingen onder a tot en met h.

De verlaging betreft een bepaald percentage van de voor de betreffende persoon toepasselijke grondslag: zie voor nadere informatie ook de toelichting bij artikel 1 onderdeel d.

Bij constatering van schending van één of meer arbeids- en re-integratieverplichtingen start een systematisch - genormeerd - maatregelentraject met een oplopend percentage en langere duur bij volharding in de betreffende gedraging.

Indien de uitkering, na voorgaande verlagingen, uiteindelijk langdurig met 100% verlaagd wordt, kan de vraag rijzen of bijzondere omstandigheden aanwezig zijn, die nog niet eerder naar voren zijn gekomen. Om die reden is de bepaling opgenomen dat in een dergelijke situatie een nader onderzoek moet plaatsvinden. Als er alsnog bijzondere redenen aanwezig blijken, kan tot verlaging of intrekking van de maatregel worden besloten. Echter ook zou kunnen blijken dat de burger op andere wijze in zijn levensonderhoud kan voorzien en daarom geen recht meer heeft op een uitkering.

Artikel 8

Soms zijn er verzachtende omstandigheden of meerdere kanten aan de (mate van) verwijtbaarheid te onderscheiden, waardoor het niet wenselijk is om direct een verlaging toe te passen. In die situaties moet het geven van een waarschuwing mogelijk zijn.

Er is niet gekozen om standaardmatig een waarschuwing te geven. Burgers worden namelijk uitvoerig geïnformeerd over de verplichtingen en zijn dus in het algemeen goed op de hoogte van wat van hun verwacht wordt. Er is in de regel dus niet direct aanleiding om bij de eerste gedraging zonder meer een waarschuwing te geven. Het vraagt om een specifieke afweging in het specifieke geval.

Naast de mogelijkheid van het geven een waarschuwing, is er ook nog de optie om geheel of gedeeltelijk af te zien van een maatregel. Zie hiervoor artikel 5 lid 2 en 3 en de toelichting daarop.

Artikel 9

Recidive van gedragingen als bedoeld in artikel 7 rechtvaardigt een verzwaring van de maatregel qua percentage en duur.

Artikel 10

Dit artikel heeft betrekking op de maatregel in de vorm van een *gehele of gedeeltelijke weigering* van de uitkering voor de in artikel 6 vermelde verwijtbare gedragingen onder h tot en met k.

Voor het gebruik van de omschrijving 'gehele of gedeeltelijke weigering' - in plaats van de wettelijke formulering 'weigering van de uitkering naar de mate waarin uit of in verband arbeid inkomen verworven zou kunnen zijn' - wordt verwezen naar de toelichting artikel 2

lid 2. In de toelichting op voornoemd artikel wordt voor achtergrondinformatie over de gehele of gedeeltelijke weigering verwezen naar de relevante paragrafen in de algemene toelichting. In het kader van onderhavig artikel wordt nog gewezen op paragraaf <9.> van de algemene toelichting, waarin in historisch perspectief de verhouding tussen het maatregelenbeleid voor dezelfde verwijtbare gedragingen in de Algemene bijstandswet - als voorgangster van de WWB - en de IOAW en IOAZ evenals de basis voor een uiteenlopende ontwikkeling tussen de regelingen vanaf 1 juli 1997 geschetst wordt.

De gehele of gedeeltelijke weigering wordt voor *tijdelijke duur* - van 1 maand oplopend naar 3 maanden bij volharding in de gedraging - toegepast. Voor de afweging van de mogelijkheid van een tijdelijke of blijvende weigering en de keuze voor tijdelijke duur wordt verwezen naar paragraaf <14.> van de algemene toelichting.

De genormeerde tijdelijke duur van de weigering laat overigens onverlet om op grond van de specifieke feiten en omstandigheden van het individuele geval op grond van artikel 3 een weigering voor een afwijkende duur of zelfs blijvend toe te passen. Die afwijkende of blijvende weigering vereist echter wel een zorgvuldig onderzoek - inclusief gesprek(ken) met en/of zienswijze van de betreffende persoon - en rapport evenals een specifiek gemotiveerde beschikking.

Bij de overweging een weigering op grond van onderhavig artikel toe te passen dient ook nadrukkelijk acht geslagen te worden op het bepaalde in artikel 4 lid 4: heeft de werkgever de arbeidsovereenkomst uitsluitend op diens eigen initiatief, anders dan op grond van een dringende reden als bedoeld in artikel 678 Burgerlijk Wetboek, ontbonden? Indien deze vraag na onderzoek bevestigend beantwoord kan worden, is er geen sprake van verwijtbare werkloosheid en aldus ook geen verplichting een maatregel op te leggen. Voor nadere informatie wordt verwezen naar de toelichting op artikel 4 lid 4.

Evenals in de algemene toelichting aangegeven is, wordt ook hier nog eens benadrukt dat de weigering op grond van onderhavig artikel *uitsluitend toegepast wordt bij verwijtbare gedragingen die zich voordoen na toekenning van een uitkering op grond van een van beide wetten*.

Een weigering overwegen en toepassen wegens een constatering van de in artikel 6 vermelde verwijtbare gedragingen onder h tot en met k in de periode voorafgaand aan de aanvraag voor IOAW is dan ook niet aan de orde. Immers met een direct voorafgaande uitkering op grond van de WW - en volledig doorlopen daarvan als voorwaarde voor recht op IOAW krachtens artikel 2 onder a onder 2° en 3° dient voor een dergelijke verwijtbare gedraging in beginsel door UWV reeds een weigering overwogen en toegepast te zijn. En in geval van een blijvende gehele of gedeeltelijke weigering van de WW-uitkering door het UWV wordt de aanvrager van IOAW op grond van artikel 2 onder a onder 3° permanent uitgesloten van het recht op een uitkering. Daar de aanvrager in een dergelijke situatie geheel of gedeeltelijk niet tot de kring van rechthebbenden voor de IOAW behoort, is voor deze verwijtbare gedraging een maatregeloverweging niet aan de orde. Ten aanzien van de gedeeltelijke uitsluiting van IOAW wordt wel nadrukkelijk opgemerkt dat voor het resterende recht op IOAW geen weigering voor dezelfde verwijtbare gedraging op grond van de IOAW overwogen en toegepast kan worden. Het UWV heeft de betreffende persoon slechts gesanctioneerd naar de mate waarin hij verwijtbaar een deeltijdbaan beëindigd heeft c.q. niet aanvaard of verkregen heeft, zodat doorwerking van de WW-weigering in i.c. uitsluiting van het recht op IOAW tot dat verwijtbare (gedeeltelijke) inkomensverlies beperkt dient te worden. Ook voor wat betreft de IOAZ is een maatregeloverweging voor de hierboven vermelde gedragingen slecht aan de orde nadat eerder aan de voormalige zelfstandige een uitkering is toegekend. Als de uitkeringsgerechtigde gedurende de uitkeringsperiode arbeid op voltijd- of deeltijdbasis aanvaardt en vervolgens verwijtbaar verliest, dient een gehele of gedeeltelijke

weigering op grond van onderhavig artikel overwogen te worden. Voorgaande geldt ook in het geval van nalaten aangeboden algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden dan wel door eigen toedoen niet verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid.

Volledigheidshalve zij nog opgemerkt dat bij de constatering van een verwijtbare beëindiging van het eigen bedrijf of beroep in het kader van de aanvraag voor een uitkering op grond van de IOAZ geen maatregeloverweging op grond van onderhavig artikel plaatsvindt, doch uitsluitend op grond van artikel 17. Dit betreft een maatregel in de vorm van verlaging van de uitkering wegens een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de zelfstandige bestaansvoorziening in de periode voorafgaand aan de aanvraag, of in de formulering van de IOAZ: een onvoldoende inzet voor de zelfstandige bestaansvoorziening in de periode voorafgaand aan de aanvraag dan wel vanaf de aanvraag tot de datum van toekenning van een uitkering.

Artikel 11

Bij herhaling van de gedragingen als bedoeld in artikel 10 vindt een verzwaring van de weigering qua duur plaats.

Als de uitkeringsgerechtigde ook na een weigering van de uitkering voor 3 maanden de aangeboden algemeen geaccepteerde arbeid nog steeds niet accepteert dan wel niet uit eigen beweging arbeid gezocht en/of gevonden heeft, zal een onderzoek naar het voortgezet recht op uitkering uitgevoerd moeten worden. Zie hiervoor ook wat bij de toelichting op artikel 7 al vermeld is.

Artikel 12

Onderhavig artikel regelt de maatregel in de vorm van een verlaging van de uitkering wegens het niet nakomen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 2 lid 1 onder a en d. Het gaat concreet om het schenden van de inlichtingenplicht en medewerkingsplicht jegens het college (artikel 13 lid 1 en 2 IOAW en IOAZ) en de gegevensverstrekking- en inlichtingenplicht jegens het UWV Werkbedrijf - op het 'Werkplein' - bij de aanvraag voor een uitkering op grond van de IOAW (artikel 30c lid 2 en 3 Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen).²

Indien een burger de verplichting om tijdige, volledige en juiste inlichtingen te verstrekken niet is nagekomen en dit heeft geleid tot financiële benadeling van de gemeente, wordt de uitkering gedurende 1 met 10% verlaagd. Op grond van de sinds 1 januari 2009 geldende 'Aanwijzing Sociale Zekerheidsfraude' van het College van procureurs-generaal dient bij een benadelingsbedrag van minder dan € 10.000,00 een maatregel toegepast te worden. Tevens dient de te onrechte verstrekte uitkering teruggevorderd te worden op grond van par. 2.5 van beide wetten (artikel 25 tot en met 31 IOAZ en IOAZ).

Indien het benadelingsbedrag € 10.000,00 of meer bedraagt, dient er altijd aangifte bij het Openbaar Ministerie plaats te vinden. Als uitzondering op deze aangiftengrens kan bij een lager benadelingsbedrag toch strafvervolgning plaatsvinden:

1. als de schending van de inlichtingenverplichting gecombineerd is met een of meer andersoortige strafbare feiten (bijv. handel in drugs);
2. indien de inlichtingenverplichting geschonden is door een burger die een voorbeeldfunctie heeft. Bij een voorbeeldfunctie kan worden gedacht aan een lokaal, regionaal of landelijk maatschappelijk aansprekende persoon is of een persoon die een openbaar ambt bekleedt;

² de aanvraag voor een uitkering op grond van de IOAZ dient rechtstreeks bij het college van de woongemeente ingediend te worden

3. indien een burger zich binnen een periode van vijf jaar voor de tweede maal heeft schuldig gemaakt aan een zelfde schending, waarbij de datum van de eerste maatregel startpunt voor de termijn van vijf jaren is en de benadelingsbedragen tezamen tenminste € 10.000,00 bedragen;
4. indien de maatregel niet geëffectueerd kan worden omdat er niet langer uitkering verstrekt wordt dan wel geen maatregel met terugwerkende kracht middels herziening opgelegd kan worden daar de eerder verstrekte uitkering volledig teruggevorderd wordt.

De maatregel dient in principe in de maand direct na constatering van de verwijtbare gedraging toegepast worden. Als uit onderzoek blijkt dat de uitkering beëindigd dient te worden dan wel al op een eerder tijdstip beëindigd is, kan de maatregel ook worden toegepast over de periode waarop het gedrag betrekking had. Dat betekent dat de al verstrekte bijstand dan achteraf verlaagd wordt via herziening van het recht op uitkering (artikel 17 lid 3 IOAW en IOAZ) en terugvordering plaatsvindt van wat ten onrechte verstrekt is (artikel 25 lid 1 IOAW en IOAZ) - met eventuele aangifte in geval van de onder 4. vermelde uitzondering.

In het specifieke geval dat bij beëindiging van de uitkering en het tegelijkertijd - na eerdere intrekking - volledige terugvordering van de ten onrechte eerder verstrekte uitkering het opleggen en direct toepassen van een maatregel onmogelijk maken, kan op grond van lid 2 overwogen worden middels een beschikking een maatregel op te leggen en daarbij tevens nadrukkelijk mede te delen dat de maatregel bij hernieuwd beroep op uitkering geëffectueerd zal worden. Daar het niet redelijk geacht wordt om de effectuering voor onbepaalde duur mogelijk te maken, is deze op grond van de verordening gebonden aan maximale termijn van 12 maanden na de datum van de beschikking tot het opleggen van de maatregel. Volledigheidshalve zij gemeld dat terughoudend en zorgvuldig met een dergelijke vorm van maatregeloplegging omgegaan dient te worden. De wetgever heeft met betrekking tot het opleggen van maatregelen op grond van de WWB weliswaar expliciet aangegeven om bij een eventuele nieuwe aanvraag om uitkering rekening te houden met eerder gepleegde inlichtingschendingen, indien dit eerder niet mogelijk was, echter de tot nu toe gevormde schaarse jurisprudentie - eveneens voor de WWB - verschaft nog geen afdoende duidelijkheid over het opleggen van een maatregel in de toekomst.³ In het geval dat tot een tenuitvoerlegging van een maatregel overgegaan wordt, is het zaak dat - vanuit zorgvuldigheidsoogpunt - ook de omstandigheden van de betreffende burger op het moment van hernieuwd beroep op uitkering mee te wegen, wat aanleiding kan zijn de maatregel te matigen.

Indien de schending van de inlichtingsverplichting niet geleid heeft tot financiële benadeling, bestaat de mogelijkheid om van het opleggen van een maatregel als bedoeld in lid 1 af te zien en te volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing. Indien echter in een periode van 12 maanden voorafgaand aan de gedraging al eerder een zelfde waarschuwing is gegeven dient wel een maatregel te worden opgelegd

Artikel 13

³ Zie Kamerstukken II 2002 – 2003 28870 nr. 3, p. 25. De rechtbank Arnhem acht het opleggen van een maatregel mogelijk, mits hierover in de gemeentelijke verordening een bepaling opgenomen is (uitspraak 12 februari 2007 AWB 06/1044, LJN AZ8645; 5 maart 2009 AWB 08/3990, LJN BH 8665. De Centrale Raad van Beroep lijkt enerzijds het opleggen van een maatregel alleen mogelijk te achten als er - ten tijde van een besluit - recht op bijstand bestaat (uitspraak 15 juli 2008 nr. 06/7275 WWB, LJN BD7459). Anderzijds lijkt de Raad het mogelijk te achten een maatregel in de toekomst te accepteren als dit expliciet in een beschikking kenbaar gemaakt is (uitspraak 5 januari 2010 nrs. 07/4951 WWB, 08/3807 WWB, LJN BK8318).

Als bij herhaling relevante informatie achtergehouden is of onjuiste gegevens verstrekt zijn, worden maatregelen met een oplopend percentage en voor langere duur opgelegd.

Artikel 14

In het strafrecht bestaat het 'una-via'-principe, dat inhoudt dat een burger niet tweemaal voor hetzelfde feit vervolgd mag worden. Hoewel het hier bestuursrecht betreft, is er wel een vergelijking te maken met strafrechtelijke vervolging (na aangifte bij de Officier van Justitie). Naar analogie van voornoemd principe is bepaald dat voor de duur van strafrechtelijke vervolging en/of bij daadwerkelijke strafoplegging door de strafrechter niet tevens een maatregel kan worden opgelegd.

Artikel 15

Zeer ernstige misdragingen kunnen op grond van artikel 2 lid 1 onder c leiden tot een verlaging van de uitkering. De maatregel is bij een eerste misdrijving gesteld op 50% van de uitkering. Het gaat om ernstig agressief gedrag, waarbij aan medewerkers letsel wordt toegebracht, bedreigingen geuit worden, vernielingen aan het gemeentehuis of gebouw van derden aangericht worden dan wel de inventaris vernield wordt.

Bij zeer ernstige misdragingen wordt in de regel aangifte bij de politie gedaan.

Ook in dit artikel is opgenomen dat strafrechtelijke vervolging en gelijktijdig het opleggen van een maatregel niet samengaan.

Artikel 16

Ook bij ernstige misdragingen moet rekening worden gehouden met recidive. Op grond van dit artikel wordt bij herhaling van een zeer ernstige misdrijving een maatregel met een oplopend percentage en voor langere duur opgelegd.

Artikel 17

Dit artikel ziet, uitsluitend voor de IOAZ, toe op een maatregel in de vorm van een verlaging van de uitkering bij onvoldoende inzet voor de zelfstandige bestaansvoorziening voorafgaande aan de aanvraag of nadien op grond van artikel 2 lid 1 onder e. Voor achtergrondinformatie over deze vorm van verlaging wordt verwezen naar paragraaf 11. van de algemene toelichting.

Zoals al aangegeven bij de toelichting op artikel 10 gaat het in eerste instantie om een verlaging van de uitkering bij de constatering van een verwijtbaar beëindigen van het eigen bedrijf of beroep voorafgaande aan de aanvraag dan wel van de aanvraag tot de datum van toekenning van de uitkering. Als na onderzoek - al dan niet met hulp van externe deskundigen - blijkt dat het bedrijf verwijtbaar beëindigd is, wordt de uitkering gedurende 1 maand met 100% verlaagd.

Qua hoogte en duur van de verlaging voor verwijtbare bedrijfsbeëindiging is aangesloten bij de tijdelijke weigering voor verwijtbare beëindiging van een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 10, daar in beide situaties sprake is van een verlies van een bestaansbron voor zelfstandig levensonderhoud. Indien in een specifiek geval geconcludeerd wordt dat sprake is van een uiterst ernstige verwijtbare gedraging, kan op grond van artikel 3 een zwaardere maatregel dan de standaardmaatregel opgelegd worden. Deze afwijkende verlaging vereist echter wel een zorgvuldig onderzoek - inclusief gesprek(ken) met en/of zienswijze van de betreffende persoon - en rapport evenals een specifiek gemotiveerde beschikking.

Volledigheidshalve zij nog gemeld dat er van afgezien is een apart recidiveartikel op te nemen, daar het ten aanzien van de groep van rechthebbenden - 55 jaar of ouder tot 65 jaar - niet of vrijwel niet te verwachten is dat er na een eerste beëindiging een nieuwe onderneming gestart wordt, die wederom verwijtbaar beëindigd wordt.

Naast de verwijtbare bedrijfsbeëindiging kan ook het verwijtbaar besteden dan wel vervreemden van vermogen voorafgaande aan de feitelijke bedrijfsbeëindiging als maatregelwaardige vorm van tekortschietend verantwoordelijkheidsbesef voor de zelfstandige bestaansvoorziening aangemerkt worden. De mogelijkheid van dergelijk gedrag is ingegeven door het feit dat het bij de bedrijfsbeëindiging vastgestelde vermogen boven de wettelijke vrijlatingsgrens (per 1 juli 2010: € 120.408,00) voor een eveneens wettelijk vastgesteld fictief rendementspercentage (per 1 juli 2010: 4%) als inkomsten uit vermogen bij de te verstrekken in aanmerking genomen dienen te worden. Dit wetende voorafgaande aanvraag dan wel vanaf de datum van aanvraag tot het moment van de feitelijke bedrijfsbeëindiging (= tevens datum toekenning uitkering) kan een aanvrager doelbewust pogen door besteding en/of vervreemding van vermogensbestanddelen het vermogen onder de vrijlatingsgrens dan wel zo dicht mogelijk tegen de grens te brengen. Door aldus te handelen zal geen of een zo laag mogelijk bedrag als maandelijkse inkomsten uit vermogen in aanmerking genomen, wat gunstig is voor de aanvrager die een hogere uitkering zal ontvangen. Wat betreft het percentage en duur van de verlaging is gekozen voor een vast verlagingpercentage, waarbij de ernst van de gedraging - d.w.z. de hoogte van de besteding c.q. vervreemding - wordt uitgedrukt in een oplopende duur van de verlaging. Daar het bij bedrijven of beroepen regelmatig om aanzienlijke vermogensbedragen kan gaan, is gekozen voor een verlagingpercentage van 20% van de bruto-grondslag, die, afhankelijk van de hoogte van het benadelingsbedrag binnen de vastgestelde bandbreedtes van telkens € 10.000,00, 1 tot 12 maanden kan duren. Wat bij de verwijtbare bedrijfsbeëindiging gemeld is over het afzien van een recidiveartikel geldt ook voor het verwijtbaar besteden en/of vervreemden van vermogen.

Artikel 18

In dit artikel is een bijzondere vorm van verlaging op grond van artikel 2 lid 1 onder b geregeld.

Evenals in Maatregelenverordening WWB, is in onderhavige verordening een verlaging opgenomen voor het volgen van scholing of educatie met behoud van een uitkering waarvoor het college geen toestemming verleend heeft.

Ook in de IOAW en IOAZ zijn, evenals in de WWB, geen bepalingen met voorwaarden over het volgen van scholing of educatie met behoud van een uitkering opgenomen.

Dit kan tot gevolg hebben dat een uitkeringsgerechtigde op enig moment start met een opleiding met behoud van de uitkering, welke naar het oordeel van het college niet bijdraagt aan de directe arbeidsinschakeling of re-integratie op termijn. Daar een wettelijke uitsluitinggrond ontbreekt, is in onderhavig artikel de bepaling opgenomen dat de uitkering gedurende 3 maanden met 100% verlaagd wordt als scholing of studie wordt gevolgd die door het college niet als noodzakelijk voor de arbeidsinschakeling en re-integratie beschouwd wordt en waarvoor om die reden ook geen toestemming verleend wordt. In geval van continueren van de opleiding wordt de verlaging telkens met 3 maanden voortgezet tot de eerste dag van maand volgend op de maand waarin de uitkeringsgerechtigde met de opleiding stopt.

Studie of scholing met behoud van uitkering is slechts mogelijk op grond van het bepaalde in de geldende Beleidsregels scholing WWB, IOAW en IOAZ.

Artikel 19

Er kunnen zich situaties voordoen dat een burger tegelijkertijd meerdere verplichtingen niet nakomt, bijv. niet verschijnen op uitnodigingen, niet meewerken aan een trajectplan, niet als werkzoekende ingeschreven staan bij het UWV Werkbedrijf, periodieke rechtmatigheid-onderzoeksformulieren te laat en/of onjuist invullen etc. Als er sprake is van een cumulatie

van verwijtbare gedragingen, wordt een maatregel opgelegd ter hoogte van de som van de percentages en/of het bedrag van het bruto inkomen dat verloren is dan wel dat verworven zou kunnen zijn. Deze samenloop kan echter nooit meer zijn dan 100% van de te verstrekken bruto-grondslag.

Vergelijkingsoverzicht artikelen Maatregelenverordening WWB 2010 en Maatregelenverordening IOAW en IOAZ 2010

In onderstaand schema treft u een vergelijking van de artikelen tussen de Maatregelenverordening WWB en Maatregelenverordening IOAW en IOAZ aan.

Voor meer specifieke informatie over onderstaande verschillen wordt verwezen naar de tekst en toelichting op het betreffende artikel in de betreffende verordening.

Maatregelenverordening WWB	Maatregelenverordening IOAW en IOAZ	Verschillen van IOAW/IOAZ ten opzichte van WWB
Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen		
1 begripsomschrijvingen	1 begripsomschrijvingen	begrippen grondslag (onderdeel d) en maatregel (onderdeel f)
2 het opleggen van een maatregel	2 het opleggen van een maatregel	Onderscheid tussen 'verlaging' en 'weigering' van de uitkering op grond van separate formulering in de wetten
3 afstemmingsgronden van een maatregel	3 afstemmingsgronden van een maatregel	
4 afzien van het opleggen van een maatregel	4 afzien van het opleggen van een maatregel	Afzien van maatregel (= geen verwijtbare gedraging) bij niet juridisch verzetten tegen dan wel akkoord gaan met beëindiging van de arbeidsovereenkomst op initiatief van de werkgever, met uitzondering van de beëindiging uitsluitend op grond van een dringende reden als bedoeld in artikel 678 Burgerlijk Wetboek
Hoofdstuk 2 Schending van arbeidsverplichtingen		
5 Verplichtingen ten aanzien van de arbeidsinschakeling	5 Verplichtingen ten aanzien van de arbeidsinschakeling	
6 Gedragingen	6 Gedragingen	Formulering van gedragingen onder h tot en met k gebaseerd op die van artikel 20 lid 1 IOAW en artikel 20 lid 2 IOAZ (= artikel 2 lid 2 van de verordening)
7 Maatregel bij schending arbeidsverplichtingen	7 Maatregel bij schending arbeidsverplichtingen	
8 Waarschuwing	8 Waarschuwing	

9 Recidive schending arbeidsverplichtingen	9 Recidive schending arbeidsverplichtingen	
10 Maatregel bij werkweigerig	10 Maatregel bij beëindiging dienstbetrekking, niet aanvaarden en verkrijgen algemeen geaccepteerde arbeid door eigen toedoen	Maatregel in de vorm van de vorm van tijdelijke gehele of gedeeltelijke weigering van de uitkering als gevolg van verwijtbare beëindiging van de arbeidsovereenkomst en het weigeren van beschikbare of aangeboden algemeen geaccepteerde arbeid (= artikel 2 lid 2 van de verordening)
11 Recidive bij werkweigerig	11 Recidive beëindiging dienstbetrekking, niet aanvaarden en verkrijgen algemeen geaccepteerde arbeid door eigen toedoen	
Hoofdstuk 3 schending van inlichtingen- en medewerkingsverplichting		
12 Maatregel bij schending informatie- en medewerkingsplicht	12 Maatregel bij schending informatie- en medewerkingsplicht	
13 Recidive schending informatie- en medewerkingsplicht	13 Recidive schending informatie- en medewerkingsplicht	
14 Onderzoek door Openbaar ministerie	14 Onderzoek door Openbaar ministerie	
Hoofdstuk 4 Zeer ernstige misdragingen		
15 Maatregel bij zeer ernstige misdraging	15 Maatregel bij zeer ernstige misdraging	
16 Recidive zeer ernstige misdraging	16 Recidive zeer ernstige misdraging	
Hoofdstuk 5 tekortschietend besef van verantwoordelijkheid en schending van overige verplichtingen	Hoofdstuk 5 Schending van overige verplichtingen	

17 Maatregel bij tekortschietend besef van verantwoordelijkheid	17 Maatregel IOAZ onvoldoende inzet voor de zelfstandige bestaansvoorziening	Uitsluitend voor aanvrager van IOAZ onderscheiden maatregel wegens: a. verwijtbare beëindiging van het eigen bedrijf of beroep; en b. verwijtbaar besteden of vervreemden van (bedrijfs- en/of privé)vermogen tot het tijdstip van feitelijke beëindiging van het eigen bedrijf of beroep
18 Recidive schending verplichting artikel 55 WWB	-	Geen recidive maatregelartikel opgenomen voor gedragingen als bedoeld in artikel 17, omdat voor de groep van rechthebbenden - zelfstandigen van 55 tot 65 jaar - niet of vrijwel niet te verwachten is dat na eerste beëindiging een nieuw bedrijf/beroep gestart wordt, dat wederom verwijtbaar beëindigd wordt c.q. in een nieuw beëindigingstraject wederom het aanwezige vermogen verwijtbaar besteed of vervreemd wordt
19 Maatregel bij weigering medewerking aan de vestiging van krediethypotheek of pandrecht	-	Geen maatregel van toepassing, daar in een eigen woning gebonden vermogen niet relevant is voor het recht op uitkering voor beide wetten (= geen toets op vermogen in eigen woning)
20 Maatregel bij scholing of educatie zonder toestemming	18 Maatregel bij scholing of educatie zonder toestemming	
Hoofdstuk 6 Overige bepalingen		
21 Samenloop van gedragingen	19 Samenloop van gedragingen	
Hoofdstuk 7 Slotbepalingen		
22 Hardheidsclausule	20 Hardheidsclausule	
23 Onvoorziene situaties	21 Onvoorziene situaties	
24 Inwerkingtreding	22 Inwerkingtreding	
25 Citeertitel	23 Citeertitel	